

**«Η Μη Ζητηθείσα Πολιτική Επικοινωνία, η Αντιμετώπισή της από
την Ανεξάρτητη Αρχή προστασίας Δεδομένων και ο Κοινωνικός
Στιγματισμός που Δύναται να Επιφέρει στο Άτομο»**

Αθανάσιος Δαβαλάς

(adavalas@aegean.gr)

Ευάγγελος Κουτροφίνης

Αλέξανδρος Δεμιρίδης

Κέιζι Τσούνη

Μαρρύ - Χριστιάνα Μπάουμαν

Ιωάννης Χασάπης

Αθήνα, Μάιος 2021

Περιεχόμενα

1. Abstract.....	2
2. Εισαγωγή	3
3. Αποφάσεις της Ανεξάρτητης Αρχής Προστασίας Δεδομένων.....	4
4. Κοινωνικός Στιγματισμός και Πολιτική Επικοινωνία.....	7
5. Ψηφιακοί Τρόποι Πολιτικής Επικοινωνίας.....	9
6. Η Δυνατότητα «Opting Out» σε SMS και E-mail Καθώς και η Διαφορά του Επηρεασμού της Ιδιωτικότητας Μεταξύ SMS και E-mail.....	13
7. Συμπεράσματα	15
8. Βιβλιογραφία	16

1. Abstract

*«No one shall be subjected to arbitrary interference with his privacy, family, home or correspondence, nor to attacks upon his honour and reputation. Everyone has the right to the protection of the law against such interference or attacks».*¹

*«The private and family life of the individual is inviolable.»*²

This project is a collective work of some students, under the supervision of PhD candidate Thanasis Davalas, whose primary purpose is the in-depth understanding of the General Data Protection Regulation relating to the privacy of the subjects of processing. Through the analysis of the Hellenic Data Protection Authority decisions and with an indicative list of digital ways of communication, the aspects of this matter are thoroughly examined, focusing on the methods of political and commercial communication.

For the critical analysis, as well as the extraction of safe results for this endeavour, sources of presentation acts and decisive executable acts will be used by the independent data protection authority. This way we will be able to understand the special gravity that not only the European but also the Greek legislation ascribes to, regarding the processing of personal data as well as the sensitive data, always based on themes that we examine on this endeavour. Furthermore, the differences of political and commercial communication are analysed concerning the privacy of the recipient and the consequences which either of these cases will incur on the subject of processing, regarding the European and national constitutional requirements and legislation.

As mentioned earlier, the European Union, places important emphasis on personal rights, making reference to the integration of its directives, in to its members countries. Uniform Rules, imposing even sanctions on occasions of not being conformed with its member states.

¹ *UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS OFFICIAL DOCUMENT, Article 12*, at: United For Human Rights, διαθέσιμο σε: <https://www.humanrights.com/what-are-human-rights/universal-declaration-of-human-rights/articles-11-20.html> [ανακτήθηκε 24.05.2021].

² *Greek Constitution, The Greek Translation Vortal*, διαθέσιμο σε: <https://www.translatum.gr/dictionary/syntagma-tis-elladas-greek-constitution-translation.htm>, [ανακτήθηκε 24.05.2021].

This raises a succession of sittings of the Court with the a view to ensuring justice and the issue of judicial decisions of Independent data protection authority in order to protect the subjects of data processing from this procedure, as well as sensitive personal data. In this long and demanding piece of work a new perceptive will be provided, proving the gravity it brings the result of non-permeation for communication between politicians and civilians, with regards to "social stigmatisation" whose definition will be mentioned and analysed further down, it consists by a large margin the "can of worms". When dealing with events of subjects' data processing and finally the "bone of contention" when it comes to talking about non-desirable, political communication.

Keywords: GDPR, Social Stigma, Political Communication, Personal Data

2. Εισαγωγή

*«Κανείς δεν επιτρέπεται να υποστεί αυθαίρετες επεμβάσεις στην ιδιωτική του ζωή, την οικογένεια, την κατοικία ή την αλληλογραφία του, ούτε προσβολές της τιμής και της υπόληψής του. Καθένας έχει το δικαίωμα να τον προστατεύουν οι νόμοι από επεμβάσεις και προσβολές αυτού του είδους».*³

*«Η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη.»*⁴

Για την «κριτική» ανάλυση, καθώς και την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων στο πόνημα αυτό, θα χρησιμοποιηθούν πηγές εισηγητικών, αλλά και αποφαντικών εκτελεστέων πράξεων, από την ανεξάρτητη «Αρχή Προστασίας Δεδομένων», εφεξής «ΑΠΔΠΧ».⁵ Με τον τρόπο αυτό θα είμαστε σε θέση να κατανοήσουμε την ιδιαίτερη βαρύτητα που αποδίδει τόσο η Ευρωπαϊκή νομοθεσία, όσο και η Ελληνική, αναφορικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,⁶ καθώς και των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων (Δαβαλάς κ.ά., 2020, σ.35), βασιζόμενοι πάντα στην θεματική, την οποία εξετάζουμε σε αυτό

³ Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Άρθρο 12., διαθέσιμο σε: https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/grk.pdf, [ανακτήθηκε 09.05.2021].

⁴ Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα στο: *Σύνταγμα της Ελλάδας*, διαθέσιμο σε: <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/article-9/>, [ανακτήθηκε 09.05.2021].

⁵ Ανεξάρτητη Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, διαθέσιμο σε: <https://www.dpa.gr/> [ανακτήθηκε 13.03.2021].

⁶ Δαβαλάς Θ., Αγγελάκη Α., Ταβουλάρη Μ., Γασπαράκης Β., Τζανίδης Ε., (2020), GDPR: *Εξεταστέα ύλη για Data Protection Officer*. Θεσσαλονίκη: Φυλάτος, σ.33

(πόνημα). Επιπρόσθετα αναλύονται οι διαφορές της πολιτικής και της εμπορικής επικοινωνίας αναφορικά με την ιδιωτικότητα του αποδέκτη και τις συνέπειες τις οποίες η κάθε μία εκ των περιπτώσεων δύναται να επιφέρει στο υποκείμενο της επεξεργασίας, υπό του πρίσματος της ευρωπαϊκής και της εθνικής συνταγματικής επιταγής και νομοθεσίας.

Όπως προελέχθη η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δείχνει ιδιαίτερη έμφαση στα ατομικά δικαιώματα και κάνει ιδιαίτερη μνεία για την ενσωμάτωση των οδηγιών της, στους νομικούς κανόνες των Χωρών, μελών της, επιβάλλοντας ακόμα και κυρώσεις σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης των Κρατών μελών αυτής. Αυτό εγείρει αλληπάλληλες συνεδριάσεις δικαστηρίων με σκοπό την απόδοση της δικαιοσύνης, αλλά και την έκδοση αποφάσεων της «ΑΠΔΠΧ», με σκοπό να προστατευτούν τα υποκείμενα της επεξεργασίας των δεδομένων από την αυτή επεξεργασία, καθώς και των «ευαίσθητων» προσωπικών τους δεδομένων τους, εισάγοντας για τον σκοπό αυτό την ρητή τους συγκατάθεση. Στο πόνημα αυτό θα επιχειρηθεί μια οπτική με σκοπό να καταστεί διακριτή η βαρύτητα που επιφέρει η άνευ συγκατάθεσης πολιτική επικοινωνία, αναφορικά με τον «κοινωνικό στιγματισμό», του οποίου τον ορισμό θα αποδώσουμε παρακάτω και όπως πρόκειται να αναλύσουμε, αποτελεί τη μέγιστη και με μεγάλη διαφορά «πηγή του Αιόλου», στις περιπτώσεις της επεξεργασίας των δεδομένων του υποκειμένου και εν κατακλείδι το «μήλον της Έριδος», στην περίπτωση της μη επιθυμητής, πολιτικής επικοινωνίας.

Λέξεις κλειδιά: Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, , Κοινωνικός Στιγματισμός, Πολιτική Επικοινωνία, Προσωπικά Δεδομένα

3. Αποφάσεις της Ανεξάρτητης Αρχής Προστασίας Δεδομένων

Η πρώτη περίπτωση που ενδεικτικά θ' αναφερθούμε, εφεξής «Π1», αφορά την υπ' αριθμ. 46/2020 απόφασης⁷ της «ΑΠΔΠΧ», το υποκείμενο της επεξεργασίας ανεπιθύμητα έλαβε πληθώρα μηνυμάτων επικοινωνίας SMS, από τα οποία περιεχόμενο τους υπέβαλε μόνο για τρία (3) εξ αυτών, από Δήμαρχο δήμου, δίχως το υποκείμενο της επεξεργασίας να είναι δημότης του εν λόγω δήμου. Κατά επιβεβαιωμένη δήλωση του υποκειμένου, απαιτήθηκαν τρεις (3) προσπάθειες για την

⁷ Ανεξάρτητη Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, διαθέσιμο σε https://www.dpa.gr/sites/default/files/2021-02/46_2020anonym.pdf [ανακτήθηκε 13.03.2021].

διαγραφή του από την ψηφιακή λίστα επικοινωνίας της δημοτικής παράταξης - «πολιτικού κόμματος», ως αναφέρει η «ΑΠΔΠΧ».

Σκεπτόμενο κατά τον νόμο, το Τμήμα της «ΑΠΔΠΧ» το οποία συνεδρίασε για την εξέταση της περίπτωσης «Π1», και εφόσον στήριξε την καταδικαστική της απόφαση στην κείμενη νομοθεσία, πράξη που την συνιστά ισχυρή κατά τον νόμο, δεν εστίασε στην κατά δήλωση του δημάρχου εσφαλμένη καταχώρηση του συνδρομητικού αριθμού του υποκειμένου, από «λάθος διαδοχή των ψηφίων αυτού», αλλά στο γεγονός του ότι δεν μπόρεσε να αποδείξει την έννομη και με αναντίρρητο ως προς αυτό τρόπο, συλλογή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του υποκειμένου,⁸ όπως επίσης για την διαγραφή του από την αναφερόμενη ψηφιακή λίστα επικοινωνίας απαιτήθηκαν αρκετές προσπάθειες (τρεις) ως προς αυτό, παραβιάζοντας το δικαίωμα του υποκειμένου στην εναντίωση,⁹ συμφώνως του άρθρου 21 του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων,¹⁰ εφεξής «ΓΚΠΔ», σε κάθε επικοινωνία. Άξια λόγου θέση στο αποφαντικό (καταδίκη με επιβολή προστίμου 3.000,00 ευρώ) της πράξης της «ΑΠΔΠΧ», αποτελεί η «μη συνεργασία»¹¹ του Υπευθύνου Επεξεργασίας Δεδομένων, εφεξής «ΥΠΔ»,¹² όπως ελαφρυντικό στοιχείο προς αξιολόγηση στην έκφανση της υπόθεσης αποτέλεσε το ότι η παράβαση είχε διαπιστωθεί για μοναδική φορά..

Η δεύτερη περίπτωση που σκοπείται επεξεργασίας, εφεξής «Π2», αφορώσα την υπ' αριθμ. 57/2020 απόφασης¹³ της «ΑΠΔΠΧ». Εν προκειμένω, το υποκείμενο της επεξεργασίας δήλωσε ότι έλαβε ανεπιθύμητα «SMS», κατά την έννοια του νόμου «μηνύματα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας»,¹⁴ τα οποία εστάλησαν σε αυτό (υποκείμενο), στο πλαίσιο προεκλογικής εκστρατείας φυσικού προσώπου, για την εκλογή του στο αξίωμα του δημάρχου, μετά από υποψηφιότητα του στις «αυτοδιοικητικές εκλογές», σε δήμο της ελληνικής επικράτειας.

⁸ Δαβαλάς Θ., Αγγελάκη Α., Ταβουλάρη Μ., Γασπαράκης Β., Τζανίδης Ε., *ό.π.*, σ.25

⁹ Δαβαλάς Θ., Αγγελάκη Α., Ταβουλάρη Μ., Γασπαράκης Β., Τζανίδης Ε., *ό.π.*, σ.48

¹⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), διαθέσιμο σε <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN> [ανακτήθηκε 13.03.2021].

¹¹ Δαβαλάς Θ., Αγγελάκη Α., Ταβουλάρη Μ., Γασπαράκης Β., Τζανίδης Ε., *ό.π.*, σ.61

¹² Δαβαλάς Θ., Αγγελάκη Α., Ταβουλάρη Μ., Γασπαράκης Β., Τζανίδης Ε., *ό.π.*, σ.53

¹³ Ανεξάρτητη Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, διαθέσιμο σε https://www.dpa.gr/sites/default/files/2021-02/57_2020anonym.pdf [ανακτήθηκε 13.03.2021].

¹⁴ Ν.3471/2016 (ΦΕΚ Α' 133/2006, «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του ν. 2472/1997»).

Στην εν λόγω περίπτωση «Π2», το αρμόδιο τμήμα της επιτροπής, αφού σκέφθηκε κατά τον νόμο, προσδιόρισε ως «ΥΠΔ», τον εν λόγω υποψήφιο δήμαρχο και εν τέλει, εκλεγμένο δημοτικό σύμβουλο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4, στοιχ. 7, του ΕΕ 2016/679.¹⁵ Επιπρόσθετα αναγνώρισε στον «ΥΠΔ», ότι παρείχε στο υποκείμενο της επεξεργασίας το δικαίωμα της «αντίρρησης» (Δαβαλάς κ.ά., 2020, σ.48), με τρόπο εύκολο και σαφή σύμφωνα με το άρθρο 19 του ΕΕ 2016/679. Επιπλέον, ο «ΥΠΔ», απέδειξε πως η συλλογή των στοιχείων προς επεξεργασία, επήλθαν νομίμως στην κατοχή του.¹⁶ Τέλος, το αθωωτικό αποφαντικό στηρίχθηκε στο δικαίωμα που παρείχε ο «ΥΠΔ» στο υποκείμενο για την άμεση διαγραφή του (Δαβαλάς κ.ά., 2020, σ.48) από τον κατάλογο της επικοινωνίας, σύμφωνα με το άρθρο 17 του ΕΕ 2016/679 και η οποία επικοινωνία έπαψε άμεσα.

Επόμενη περίπτωση μελέτης, εφεξής «Π3», η υπ' αριθμ. 58/2020 απόφασης¹⁷ της «ΑΠΔΠΧ». Συμφώνως του ιστορικού, το υποκείμενο της επεξεργασίας υποστήριξε ότι έλαβε ανεπιθύμητη ηλεκτρονική αλληλογραφία «SMS», κατά την έννοια του νόμου «μηνύματα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας»,¹⁸ δίχως την πρότερη συναίνεση του (Δαβαλάς κ.ά., 2020, σ.47), από πολιτικό πρόσωπο. Κατά την κλήση του για παροχή εξηγήσεων ο «ΥΠΔ», (όπως προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4, στοιχ. 7, του ΕΕ 2016/679),¹⁹ υποστήριξε ότι συμμορφώνεται με τον «ΓΚΠΔ» και ότι η αποστολή πραγματοποιήθηκε από λανθασμένη αποθήκευση του συνδρομητικού αριθμού κλήσης.

Επίσης σκεπτόμενο κατά το νόμο, το Τμήμα της «ΑΠΔΠΧ» που εξέτασε την περίπτωση «Π3», για την έκδοση της καταδικαστικής απόφασης (επιβολή προστίμου 3.000,00 ευρώ) στον «ΥΠΔ», αποφάνθηκε ότι αν και συνεργάστηκε με την «ΑΠΔΠΧ», δεν μπόρεσε να αποδείξει ότι η συλλογή των στοιχείων προς επεξεργασία, επήλθαν νομίμως στην κατοχή του.²⁰ Επιπρόσθετα δεν παρείχε στο

¹⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), διαθέσιμο σε <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN> [ανακτήθηκε 13.03.2021].

¹⁶ Δαβαλάς Θ., Αγγελάκη Α., Ταβουλάρη Μ., Γασπαράκης Β., Τζανίδης Ε., *ό.π.*, σ.43

¹⁷ Ανεξάρτητη Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, διαθέσιμο σε https://www.dpa.gr/sites/default/files/2021-02/58_2020anonym.pdf [ανακτήθηκε 13.03.2021].

¹⁸ Ν.3471/2016 (ΦΕΚ Α' 133/2006, «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του ν. 2472/1997»).

¹⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), διαθέσιμο σε <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN> [ανακτήθηκε 13.03.2021].

²⁰ Δαβαλάς Θ., Αγγελάκη Α., Ταβουλάρη Μ., Γασπαράκης Β., Τζανίδης Ε., *ό.π.*, σ.43

υποκείμενο τη δυνατότητα του δικαιώματος της «αντίρρησης» (Δαβαλάς κ.ά., 2020, σ.48), με τρόπο εύκολο και σαφή σύμφωνα με το άρθρο 19 του ΕΕ 2016/679. Υπερασπιστικό στοιχείο υπέρ του «ΥΠΔ» αποτέλεσε το γεγονός του ότι κατά περίπτωση, δεν είχε διαπράξει στο παρελθόν το ίδιο αδίκημα.

4. Κοινωνικός Στιγματισμός και Πολιτική Επικοινωνία

Ξεκινώντας κρίνεται σκόπιμο να αποτυπωθεί ο ορισμός του «Κοινωνικού Στιγματισμού», όπως διατυπώθηκε από τον Goffman το 1963. Σύμφωνα λοιπόν με αυτόν, «Κοινωνικός Στιγματισμός» είναι: «η υποτίμηση της κοινωνικής ταυτότητας μιας ομάδας με κριτήριο ένα χονδροειδές χαρακτηριστικό, το οποίο αξιολογείται αρνητικά σε συγκεκριμένο πλαίσιο, με βάση κάποιο στερεότυπο.»²¹ Ο ίδιος ο στιγματισμός αυτός στην εν λόγω βιβλιογραφία περιγράφεται ως «κοινωνική διεργασία». Όπως επίσης αναφέρεται σε άρθρο που δημοσιεύθηκε στον έντυπο και τον ηλεκτρονικό τύπο, «Με βάση τη θεωρία του στίγματος, οι πολλοί στιγματίζουν τους λίγους». Χαρακτηριστικά το άρθρο αναφέρει ότι «στιγματιζόταν ο λεπρός, στιγματιζόταν και στιγματίζεται ο “τρέλος”. Το στίγμα υπέθαλπε διαχρονικά εκείνο το κοινωνικό πεδίο στο οποίο οι “υγιείς” πολλοί εξοστρακίζουν τους “παράταιρους” λίγους.»²²

Η Ευρωπαϊκή νομοθεσία στο άρθρο 21 του «Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης»²³ διατυπώνει αναντίρρητα ότι: «Απαγορεύεται κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.». Η ελληνική πολιτεία, έρχεται να ενσωματώσει την ευρωπαϊκή

²¹ Κορδούτης Π., Παυλόπουλος Β., (2006), Πεδία Έρευνας στην Κοινωνική Ψυχολογία: Πολιτισμός, Μετανάστευση, Οργανισμοί, Υγεία – Πρόληψη, Στενές Διαπροσωπικές Σχέσεις, Αθήνα: Ατραπός, σ.126

²² Παπαδόπουλος Π., Καθημερινή, *Το στίγμα της άγνοιας*, διαθέσιμο σε <https://www.kathimerini.gr/k-k-magazine/1076911/to-stigma-tis-agnoias/> [ανακτήθηκε 1.04.2021]

²³ Κανονισμός (ΕΕ) 2012/С 326/02 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης), διαθέσιμο σε: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A12016P%2FTXT&fbclid=IwAR3bsYJmGYRQIDi2ze6FhNkHr1ftz2znpJWGTtWxmgedUOyYm8JoO8ZNjRM> [ανακτήθηκε 18.03.2021].

αυτή οδηγία στο ελληνικό σύνταγμα, σύμφωνα με το άρθρο 28,²⁴ εισάγοντας την αυτή οδηγία στο άρθρο 5§2.²⁵

Παρατηρούμε λοιπόν την ειδική μνεία και προστασία την οποία ο κοινός νομοθέτης, τόσο σε ευρωπαϊκό, όσο και σε εγχώριο επίπεδο εισαγάγει, με σκοπό να διαφυλάξει, τις «πολιτικές πεποιθήσεις» του ατόμου και στην προκειμένη περίπτωση, του υποκειμένου της επεξεργασίας. Επιπροσθέτως με το άρθρο 19§1 του συντάγματος²⁶, ορίζεται ότι: «Το απόρρητο των επιστολών και της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας με οποιονδήποτε άλλο τρόπο είναι απόλυτα απαραβίαστο. Νόμος ορίζει τις εγγυήσεις υπό τις οποίες η δικαστική αρχή δεν δεσμεύεται από το απόρρητο για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων.».

Πολιτική επικοινωνία συμφώνως της οδηγίας 1/2010 της «ΑΠΔΠΧ»,²⁷ νοείται η επικοινωνία εκείνη που πραγματοποιείται για την προώθηση πολιτικών ιδεών, προγραμμάτων δράσης ή άλλων δραστηριοτήτων από πολιτικά κόμματα, βουλευτές, ευρωβουλευτές, παρατάξεις και κατόχους αιρετών θέσεων στην τοπική αυτοδιοίκηση ή υποψηφίους στις βουλευτικές εκλογές, τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τις εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης και η οποία πραγματοποιείται σε οποιαδήποτε χρονική περίοδο, πέραν της προεκλογικής περιόδου, με σκοπό την υποστήριξη των προαναφερθέντων καρπωμένων και τη διαμόρφωση πολιτικής συμπεριφοράς στους πολίτες και στην εν λόγω περίπτωση, στα υποκείμενα της επεξεργασίας.

Το πλαίσιο για τις αρχικές προτάσεις που προκάλεσαν αυτούς τους νέους κανόνες δόθηκε στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς τα κράτη μέλη εξηγώντας ότι: Τα πολιτικά κόμματα διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο σε μια δημοκρατία, δημιουργώντας έναν άμεσο δεσμό μεταξύ των πολιτών και του πολιτικού συστήματος, ενισχύοντας έτσι τη νομιμότητα του συστήματος.²⁸

²⁴ Σύνταγμα της Ελλάδας, (2019), διαθέσιμο σε: <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/article-28/> [ανακτήθηκε 18.03.2021].

²⁵ Σύνταγμα της Ελλάδας, (2019), διαθέσιμο σε: <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/article-5/> [ανακτήθηκε 18.03.2021].

²⁶ Σύνταγμα της Ελλάδας, (2019), διαθέσιμο σε: <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/article-19/> [ανακτήθηκε 18.03.2021].

²⁷ Οδηγία Αρχής Προστασίας Δεδομένων 1/2010, διαθέσιμο σε: http://www.dsnet.gr/Epikairothta/Nomologia/odapd1_2010.htm [ανακτήθηκε 30.03.2021].

²⁸ Οδηγία Αρχής Προστασίας Δεδομένων 1/2010, διαθέσιμο σε: http://www.dsnet.gr/Epikairothta/Nomologia/odapd1_2010.htm [ανακτήθηκε 30.03.2021]

Στην Ελλάδα η «ΑΠΔΠΧ» έδωσε στην δημοσιότητα την οδηγία 1/2010, προς το σκοπό της ενιαίας εφαρμογής των ρυθμίσεων που αφορούν στην προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Καλύπτει σκοπούς πολιτικής επικοινωνίας με κάθε πρόσφορο μέσο, σε οποιαδήποτε χρονική περίοδο.

Με το ως άρθρο 19 του συντάγματος διατυπώνεται ρητώς το απόρρητο της επικοινωνίας. Στην περίπτωση της πολιτικής επικοινωνίας και αναφορικά με την ιδιωτικότητα του αποδέκτη της, δημιουργείται ένα κενό ασφαλείας, «GAP ANALYSIS» (Δαβαλάς κ.ά., 2020, σ.46). Το εν λόγω κενό δύναται να προκύψει από την πιθανότητα το υποκείμενο της επεξεργασίας (στην προκειμένη περίπτωση λήπτης της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας με email ή SMS) να βρεθεί στην δυσχερή θέση της διαταραχής της ιδιωτικής του ζωής. Η επικοινωνία μέσω των εν λόγω διαύλων της, δύναται να διαταράξει την οικογενειακή γαλήνη, καθώς δεν παρέχεται σε καμία περίπτωση προς αυτό, η διαβεβαίωση ότι θα είναι και ο μοναδικός κοινωνός της, ή στην καλύτερη των περιπτώσεων ότι μέλος της οικογένειας του ή των συμβιωμένων μελών του, δεν θα αντιληφθούν την εν λόγω επικοινωνία. Στην περίπτωση δε που η επικοινωνία αυτή αποτελεί και μονήρες στοιχείο μεταξύ συγκεκριμένου πολιτικού προσώπου, αντιλαμβανόμαστε ότι εμμέσως το υποκείμενο της επεξεργασίας δύναται να «χαρακτηριστεί» ως οπαδός του εν λόγω πολιτικού που προέβη στην επικοινωνία. Αυτή η διαδικασία μπορεί λοιπόν να το στιγματίσει (υποκείμενο της επεξεργασίας), κοινωνικά όπως αρχικώς αναφέραμε και αναλύσαμε τον όρο αυτό.

Αυτή καθ' αυτή η διαδικασία στερεί από το υποκείμενο την συνταγματική επιταγή του άρθρου 9^α του συντάγματος,²⁹ αναφορικά με την προστασία από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει,³⁰ σε συνδυασμό πάντα με τα προαναφερθέντα και αναλυθέντα άρθρα του συντάγματος.

5. Ψηφιακοί Τρόποι Πολιτικής Επικοινωνίας

α. Πολιτική επικοινωνία μέσω τηλεφωνικών κλήσεων με ανθρώπινη παρέμβαση

²⁹ Σύνταγμα της Ελλάδας, (2019), διαθέσιμο σε: <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/article-9a/> [ανακτήθηκε 18.03.2021].

³⁰ Ν.3471/2016 (ΦΕΚ Α' 133/2006, «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του ν. 2472/1997»), διαθέσιμο σε: <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/155678>, [ανακτήθηκε 18.03.2021]

Η «πολιτική επικοινωνία μέσω τηλεφωνικών κλήσεων με ανθρώπινη παρέμβαση επιτρέπεται με συγκατάθεση των υποκειμένων για την επεξεργασία δεδομένων τους για το συγκεκριμένο σκοπό και μόνο για αυτόν τον σκοπό».³¹

Οι τηλεπικοινωνιακές κλήσεις με πολιτικό αντικείμενο από ανθρώπους και όχι αυτόματα ψηφιακά συστήματα, τα οποία λαμβάνουν χώρα μέσω ποικιλόμορφων δικτύων (δημόσιων) είναι θεμιτές και χωρίς τη συγκατάθεση του υποκείμενου της επεξεργασίας, εκτός αν το υποκείμενο έχει εκφράσει την αντίρρηση του ως προς αυτό, με την πρότερη εγγραφή στο μητρώο «αντιρρήσεων» όπως ορίζει το άρθρο 11 και παρ.2, του ν. 3471/2006.³² Ομοίως ισχύουν τα οριζόμενα και για την επικοινωνία επίσης με τηλεφωνική κλήση, ομοίως με ανθρώπινη παρέμβαση που εξίσου λαμβάνουν χώρα μέσω υπηρεσιών «της κοινωνίας της πληροφορίας».

Προκύπτει συμβατική υποχρέωση με την επιτυχή απόκριση μιας τηλεφωνικής κλήσης από τον καλούντα, ο καλών να καθίσταται υπόχρεος να ενημερώσει για την ταυτότητα του «ΥΠΔ» και την ταυτότητα αυτού που πραγματοποιεί την κλήση, όταν η κλήση πραγματοποιείται από φυσικό πρόσωπο και όχι ψηφιακό σύστημα. Επίσης δεσμεύεται να μην «αποκρύπτει ή παραποιεί τον αριθμό καλούντος» και να ενημερώνει τουλάχιστον για τη δυνατότητα άσκησης του «δικαιώματος πρόσβασης».³³

β. Πολιτική επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικών μέσων χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση

Ενδεικτικά αναφέρονται ως μέσα επικοινωνίας συμφώνως του άρθρου 3, της οδηγίας 1/2019 της «ΑΠΔΠΧ», τα sms, τα mms, τα email, μηνύματα που αποστέλλονται μέσω εφαρμογών ανταλλαγής μηνυμάτων υπηρεσιών «της κοινωνίας της πληροφορίας» συσκευές τηλεομοιοτυπίας³⁴ και αυτόματες τηλεφωνικές συσκευές

³¹ Αρχής Προστασίας Δεδομένων, «Οδηγία 1/2010», διαθέσιμο σε: http://www.dsnet.gr/Epikairothta/Nomologia/odapd1_2010.htm

[ανακτήθηκε 30.03.2021]

³² Ν.3471/2016 (ΦΕΚ Α' 133/2006, «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του ν. 2472/1997»), διαθέσιμο σε: https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/155678/nomos-3471-2006#Αρθρο_11|155726,

[ανακτήθηκε 30.03.2021]

³³ Αιτιολογική σκέψη του προοιμίου της οδηγίας 95/46/EK, διαθέσιμο σε:

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/ODHGIA.pdf>,

[ανακτήθηκε 30.03.2021]

³⁴ ΤΟ ΒΗΜΑ, *Τι ισχύει με τα SMS και τις κλήσεις στα κινητά από υποψήφιους βουλευτές*, διαθέσιμο σε: <https://www.tovima.gr/2019/06/29/society/ti-isxuei-me-ta-sms-kai-tis-kliseis-sta-kinita-apo-yropsifious-vouleytes/>, [ανακτήθηκε 1.04.2021]

κλήσης.³⁵ Επιπρόσθετα, επικοινωνία θεωρείται και η κλίση σε μη συνειδητά επιλεγμένους συνδρομητικούς αριθμούς τηλεφώνων (π.χ. που έχουν αλγοριθμικά παραχθεί από εφαρμογή ηλεκτρονικού υπολογιστή, με τυχαία μέσω κώδικα σειρά). Ακόμη και εάν ο «ΥΠΔ» δεν αποθηκεύει τα προσωπικά στοιχεία των κατόχων των συνδρομητικών αριθμών, οι αριθμοί κλήσης των τηλεφώνων αυτών, νοούνται προσωπικά δεδομένα, καθώς ο κάτοχος δύναιτο να ταυτοποιηθεί. Η επικοινωνία αυτή προϋποθέτει, την προηγούμενη λήψη και γνώση του μητρώου αντιρρήσεων (opt-out) του άρθρου 11 του Ν. 3471/2006, από την «ΑΠΔΠΧ», σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 6§1(α), του «ΓΚΠΔ».³⁶

Προσοχή χρειάζεται στην περίπτωση που για τον σκοπό της πολιτικής επικοινωνίας, ο υπεύθυνος επικοινωνίας χρησιμοποιεί τα κοινωνικά δίκτυα, νοείται ότι αυτός είναι από κοινού υπεύθυνος με την «πλατφόρμα.»³⁷

Η «ΑΠΔΠΧ» διευκρινίζει ότι η επικοινωνία μέσω αυτών των μέσων επιτρέπεται, χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Τα «στοιχεία επικοινωνίας έχουν αποκτηθεί νομίμως στο πλαίσιο προηγούμενης, παρόμοιας επαφής με τα υποκείμενα των δεδομένων».

β. «Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων τη δυνατότητα να ασκεί το δικαίωμα αντίρρησης με τρόπο εύκολο και σαφή, και αυτό σε κάθε μήνυμα πολιτικής επικοινωνίας».³⁸

Οι δύο παραπάνω μορφές επικοινωνίας εμπίπτουν στον όρο του ψηφιακού τρόπου επικοινωνίας και εκτός του «ΓΚΠΔ», εφαρμογή βρίσκει επιπλέον και ο κανονισμός e-Privacy.³⁹

³⁵ Οδηγία Αρχής Προστασίας Δεδομένων 1/2010, διαθέσιμο σε:

https://www.dpa.gr/sites/default/files/2020-12/Katefthintiries_grammes_1_2019.pdf

[ανακτήθηκε 1.04.2021]

³⁶ Ν.3471/2006 (ΦΕΚ Α' 133/2006, «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του ν. 2472/1997»), διαθέσιμο σε:

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/155678>, [ανακτήθηκε 1.04.2021]

³⁷ ICO., «Controllers, joint controllers and processors», διαθέσιμο σε: <https://ico.org.uk/for-organisations/guidance-for-the-use-of-personal-data-in-political-campaigning/controllers-joint-controllers-and-processors> [ανακτήθηκε 1.04.2021]

³⁸ Οδηγία Αρχής Προστασίας Δεδομένων 1/2010, διαθέσιμο σε:

http://www.dsanet.gr/Epikairothta/Nomologia/odapd1_2010.htm

[ανακτήθηκε 30.03.2021]

³⁹ Κανονισμός για την Προστασία της Ιδιωτικής Ζωής στις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες, διαθέσιμο σε:

https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_statement_on_eprivacy_el.pdf, [ανακτήθηκε

1.04.2021]

Χωρίς να αναφέρεται στις επίσημες οδηγίες το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, εφεξής «ΕΣΠΔ», ή οποιασδήποτε άλλης εθνικής αρχής κείμενο, ο κανονισμός e-Privacy (2002/58/EC) ξεκάθαρα αναφέρει και θεωρεί τα μεταδεδωμένα που προκύπτουν από ηλεκτρονικές επικοινωνίες μπορούν επίσης να αποκαλύπτουν⁴⁰ πολύ ευαίσθητες και προσωπικές πληροφορίες που δημιουργούνται ή επεξεργάζονται ως αποτέλεσμα της μετάδοσης της πληροφορίας.⁴¹

Μετά την περίπτωση Facebook/Cambridge Analytica⁴² το «ΕΣΠΔ» αναγνώρισε την ανάγκη προστασίας των ατόμων και των δεδομένων τους στο πλαίσιο των σύγχρονων ψηφιακών εκστρατειών, δηλώνοντας ότι : «Τα εργαλεία πρόβλεψης που χρησιμοποιούνται για την ταξινόμηση ή την περιγραφή των χαρακτηριστικών των ατόμων, επιτρέποντας να γίνουν υποθέσεις σχετικά με γενικά χαρακτηριστικά της προσωπικότητας, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών απόψεων και άλλων ειδικών κατηγοριών δεδομένων. Η επέκταση τέτοιων τεχνικών επεξεργασίας δεδομένων σε πολιτικούς σκοπούς ενέχει σοβαρούς κινδύνους , όχι μόνο για τα δικαιώματα στην προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων, αλλά και για την εμπιστοσύνη στην ακεραιότητα της δημοκρατικής διαδικασίας.»⁴³

Όπως αναγνωρίζει το «ΕΣΠΔ», δεν απαιτούνται απλώς πολιτικές απόψεις που απαιτούν προστασία. Αντίθετα, είναι η ικανότητα της σύγχρονης τεχνολογίας να διαμορφώνει την πολιτική που απαιτεί προστασία. Στο πλαίσιο της εντολής του Συμβουλίου, ο κανονισμός θα καλύπτει το περιεχόμενο ηλεκτρονικών επικοινωνιών που μεταδίδονται μέσω διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών και δικτύων, καθώς και τα μεταδεδωμένα που σχετίζονται με την επικοινωνία.

Από τα προλεχθέντα, αξίζει να τονισθεί ότι υφίστανται διαφορές αναλόγως του μέσου της επικοινωνία που εξετάζουμε, στην περίπτωσή μας (ηλεκτρονικής αλληλογραφίας με email ή SMS), αλλά και στις δύο περιπτώσεις τα αποτελέσματα τα οποία δίνετε να επιφέρει η εν λόγω επεξεργασία είναι κοινά και «απαράδεκτα» για

⁴⁰ E. Ustaran, H. Lovells, *European Data Protection: Law and Practice second edition* ,2019,IAAP

⁴¹ Opinion 01/2017 on the Proposed Regulation for the ePrivacy Regulation (2002/58/EC), at: Article 29 Data Protection Working Party, διαθέσιμο σε:

https://iapp.org/media/pdf/resource_center/wp247_enpdf.pdf,

[ανακτήθηκε 1.04.2021]

⁴² Wikipedia, *Facebook–Cambridge Analytica data scandal*, διαθέσιμο σε:

https://en.wikipedia.org/wiki/Facebook–Cambridge_Analytica_data_scandal,

[ανακτήθηκε 1.04.2021]

⁴³ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, *Δήλωση 2/2019 σχετικά με τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τη διάρκεια πολιτικών εκστρατειών*, διαθέσιμο σε:

https://www.dpa.gr/sites/default/files/2020-03/201902_edpb_statementonelections_el.pdf,

[ανακτήθηκε 1.04.2021]

το υποκείμενο. Εμφαίνεται ευκολότερη η διατάραξη της οικογενειακής γαλήνης και ο στιγματισμός του υποκειμένου μέσω της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, από ένα «αιφνίδιο» ηχητικό σήμαντρο (ήχος εισερχόμενου μηνύματος) του κινητού τηλεφώνου στην περίπτωση του SMS, παρά στην περίπτωση της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας με email, η οποία σε δυσκολότερο βαθμό (ίσως) δύναται να επηρεάσει το υποκείμενο μέσω της ανεπιθύμητης επικοινωνίας του από τρίτο πρόσωπο.

Όπως αναφέρθηκε και στα παραδείγματα του κεφαλαίου των αποφάσεων της «ΑΠΔΠΧ», υπάρχει η πιθανότητα τα ηλεκτρονικά αυτά μηνύματα της επικοινωνίας, να επικοινωνηθούν λανθασμένα σε «τρίτα» πρόσωπα, είτε από «λάθος διαδοχή των ψηφίων» ενός συνδρομητικού αριθμού αποστολής SMS, είτε από την λάθος πληκτρολόγηση των ψηφίων μιας ηλεκτρονικής διεύθυνσης email, όπως αναφέρει η παράγραφος (στ), του άρθρου 5 του Ν.3471/2016.⁴⁴ Και στις συγκεκριμένες (2) περιπτώσεις, τ' αποτελέσματα του κοινωνικού στιγματισμού μέσω της παραβίασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των συνταγματικών επιταγών της προστασίας του ατόμου, δύναται να επιφέρουν τις ίδιες ανεπιθύμητες ενέργειες στο υποκείμενο της επεξεργασίας.

6. Η Δυνατότητα «Opting Out» σε SMS και E-mail Καθώς και η Διαφορά του Επηρεασμού της Ιδιωτικότητας Μεταξύ SMS και E-mail

Μια διαφημιστική πολιτική καμπάνια η οποία προωθεί ένα πολιτικό μήνυμα πρέπει να υπόκειται στον «ΓΚΠΔ», δηλαδή τον GDPR⁴⁵, ο οποίος έχει πλήρη εφαρμογή σε όλη την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο «ΓΚΠΔ» ορίζει πως τα μηνύματα πρέπει να έχουν την συναίνεση του παραλήπτη. Η αποδοχή λήψης μηνυμάτων πραγματοποιείται μέσω της διαδικασίας συγκατάθεσης η αλλιώς Opt-in και αφορά μόνο τα μηνύματα τα οποία περιλαμβάνουν προωθητικό περιεχόμενο. Όμως σε κάθε μήνυμα πρέπει να υπάρχει ο σύνδεσμος εξαίρεσης (Opt-out), για τους παραλήπτες που δεν θέλουν πλέον να ενημερώνονται με άλλα μηνύματα. Στο κεφάλαιο αυτό θα αναλυθούν οι διαφορές του Opt-out στα μηνύματα SMS και στα μηνύματα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (E-mail).

⁴⁴ Δαβαλάς Θ., Αγγελάκη Α., Ταβουλάρη Μ., Γασπαράκης Β., Τζανίδης Ε., *ό.π.*, σ.46

⁴⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Προστασία δεδομένων στην ΕΕ*, διαθέσιμο σε: https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/data-protection-eu_el. [ανακτήθηκε 10.04.2021]

Οι αποδέκτες της επικοινωνίας πρέπει να παρέχουν έγκυρη συγκατάθεση για τη λήψη μηνυμάτων μάρκετινγκ. Αυτή η συγκατάθεση πρέπει να δοθεί μέσω μιας σαφούς, καταφατικής πράξης, ποτέ σιωπηρής ή υποθετικής. Από την άλλη είναι σημαντικό οι παραλήπτες να μπορούν να εξαιρεθούν εύκολα από την λήψη μηνυμάτων από την διαφημιστική εταιρία ανά πάσα στιγμή, στέλλοντας γραπτά μηνύματα με τις λέξεις «STOP», «OPT-OUT», «UNSUBSCRIBE», «CANCEL» ή «QUIT».

Το SMS διαθέτει υψηλά ποσοστά ανοίγματος και ανάγνωσης σε αντίθεση με το E-mail, δίνοντας κίνητρο στους πολιτικούς να χρησιμοποιούν τα SMS για να προσεγγίσουν τους ψηφοφόρους. Η εκπλήρωση της νομοθεσίας και η υποστήριξη των σχέσεων με τους ψηφοφόρους είναι ζωτικής σημασίας για τους πολιτικούς που χρησιμοποιούν το SMS ως μέσο προώθησης τους.

Το email αποτελεί ένα από τα πιο αποτελεσματικά μέσα προώθησης που διατίθενται σήμερα. Ωστόσο, προτού αρχίσει η προώθηση αυτή πρέπει να υπάρξει η κατανόηση της νομοθεσίας σχετικά με την ψηφιακή επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.⁴⁶ Κάθε μήνυμα αλληλογραφίας πρέπει να διαθέτει την κατάργηση εγγραφής (unsubscribe) και δεν επιτρέπεται η αποστολή μηνυμάτων εκτός αν κάποιος έχουν επιλέξει ρητά την συμμετοχή τους. Η εξαίρεση των email ονομάζεται opt out.⁴⁷

Κάθε διαφημιστικό E-mail ή SMS πρέπει να υπόκειται στις παρακάτω πτυχές. Πρώτον η νομοθεσία που πρέπει να ακολουθήσει για την αποστολή ενός email είναι να επικεντρώνεται στην διαφάνεια. Πιο συγκεκριμένα πρέπει να αναφέρεται στα πεδία το όνομα του αποστολέα. Επιπλέον στην γραμμή του θέματος (E-mail) πρέπει να αντικατοπτρίζεται αυτό που υπάρχει στο μήνυμα και να μην υπάρχει παραπλάνηση. Ακόμη συνίσταται να ληφθεί η συναίνεση από όλους τους συνδρομητές προτού σταλεί ένα μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα από τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (GDPR). Κάθε e-mail ηλεκτρονικού ταχυδρομείου πρέπει να περιέχει την φυσική διεύθυνση του αποστολέα. Οι πλατφόρμες αποστολής και λήψης ηλεκτρονικού

⁴⁶ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, «Για τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και την κατάργηση της οδηγίας 2002/58/EK (κανονισμός για την ιδιωτική ζωή και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες», διαθέσιμο σε: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017PC0010&from=EN>, [ανακτήθηκε 10.04.2021]

⁴⁷ Spam laws, *Email Marketing and Compliance*, διαθέσιμο σε: <https://ducttapemarketing.com/email-marketing-compliance/>, [ανακτήθηκε 10.05.2021]

ταχυδρομείου ή SMS πρέπει βάσει νόμου να περιλαμβάνουν μεθόδους εξαίρεσης ή κατάργησης εγγραφής.⁴⁸ Τέλος τα αιτήματα κατάργησης εγγραφής από τους αιτούντες πρέπει να ικανοποιούνται εντός 10 ημερών.⁴⁹

Εμφαίνεται ότι το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μπορεί να μην είναι τόσο αποτελεσματικό για να προσελκύσει την προσοχή ενός ψηφοφόρου όσο ήταν αλλά εξακολουθεί να είναι σημαντικό για τη στρατηγική προώθησης μιας πολιτικής «καμπάνιας». Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο είναι ένα εξαιρετικό μέσο για την αποστολή μεγαλύτερων, πλουσιότερων μηνυμάτων που περιλαμβάνουν εικόνες και συνημμένα και μπορούν να αποθηκευτούν για μεταγενέστερη ημερομηνία.

Από την άλλη τα SMS είναι πιο δεκτικά από τους αποδέκτες τους και μπορούν να τραβήξουν ευκολότερα την προσοχή σε σχέση με τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τα οποία μπορούν να χαθούν ευκολότερα στο γεμάτο φάκελο εισερχομένων. Οι συνομιλίες μέσω SMS πραγματοποιούνται συνοπτικά σε μια απλή εφαρμογή μηνυμάτων καθώς δεν υπάρχει η περίεργη σχεδίαση που υφίσταται σε ένα e-mail. Αυτό καθιστά τους αποδέκτες τους ήρεμους και εξαλείφει οποιαδήποτε σύγχυση που μπορεί να υπάρξει για τον τρόπο κατάργησης εγγραφής από τα κείμενα.⁵⁰ Όμως τα SMS παραμένουν λιγότερο ασφαλή και οι αριθμοί τηλεφώνου μπορεί να παραβιαστούν ευκολότερα. Τέλος είναι σημαντικό να εφαρμόζεται η πολιτική απορρήτου σε οποιοδήποτε τρόπο αποστολής μηνυμάτων.

7. Συμπεράσματα

Παρατηρούμε ότι η συνεργασία με την «ΑΠΔΠΧ», ο έγκαιρος διορισμός «ΥΠΔ», η νόμιμη συλλογή και κατ' επέκταση επεξεργασία των δεδομένων και η δυνατότητα υπαναχώρησης του υποκειμένου, αποτελούν πράξεις τις οποίες η «ΑΠΔΠΧ» αξιολογεί θετικά στη λήψη της απόφασης, αλλά και αποτρέπουν τα υποκείμενα της επεξεργασίας να «ασφυκτιούν» και να προσφεύγουν δια της νομικής οδού για την απόδοση της δικαιοσύνης. Επιπλέον παρατηρήσαμε την προσπάθεια του συνταγματικού και του κοινού νομοθέτη, τόσο σε ευρωπαϊκό (σε επίπεδο κοινού νομοθέτη), όσο και στο επίπεδο της Χώρας μας, να εισαγάγει, και να διαφυλάξει, τις

⁴⁸ *Opt-In and Privacy Laws in North America and Europe*, διαθέσιμο σε: <http://www.lsoft.com/resources/optinlaws.asp>, [ανακτήθηκε 10.05.2021]

⁴⁹ *What's an opt-out Policy*, διαθέσιμο σε: <https://www.termsfeed.com/blog/what-is-opt-out-policy/>, [ανακτήθηκε 10.05.2021]

⁵⁰ *E-mail vs. SMS, Which Channel Should you choose?*, διαθέσιμο σε: <https://sendgrid.com/blog/email-vs-sms-which-channel-should-you-choose/>, [ανακτήθηκε 10.05.2021]

«πολιτικές πεποιθήσεις» του ατόμου και στην προκειμένη περίπτωση, του υποκειμένου της επεξεργασίας. Επιπροσθέτως, καθίσταται σαφές στο πόνημα αυτό, ότι η πολιτική επικοινωνία είναι ικανή σε περίπτωση που κοινωνηθεί σε τρίτο πρόσωπο, να προβεί στον κοινωνικό στιγματισμό του υποκειμένου, με όποια επακόλουθα μπορεί να έχει αυτό. Συμπερασματικά ο κοινός νομοθέτης και η «ΑΠΔΠΧ» που εφαρμόζει τις αποφάσεις του, οφείλει να λάβει αυστηρότερα μέτρα διαφύλαξης και να νομοθετήσει αυστηρότερες ποινές σε περίπτωση επαναλαμβανόμενης παραβίασης των κανόνων δικαίου. Η «ΑΠΔΠΧ», θα πρέπει ν' αξιολογεί τις εν λόγω επαναλαμβανόμενες παραβάσεις αυστηρότερα και να επιβάλει ποινές προς αποφυγή της επανάληψής τους, με κριτήρια ανάλογα του αποτελέσματος του οποίου μπορούν να επιφέρουν στο υποκείμενο της επεξεργασίας, η βαριά αμέλεια, ή και ο ενδεχόμενος δόλος της μη ζητηθείσας επικοινωνίας από πολιτικά πρόσωπα.

8. Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση

α. *CAN-SPAM Rule*, διαθέσιμο σε:

<https://www.ftc.gov/enforcement/rules/rulemaking-regulatory-reform-proceedings/can-spam-rule>,

[ανακτήθηκε 10.05.2021]

β. *Greek Constitution*, The Greek Translation Vortal, διαθέσιμο σε:

<https://www.translatum.gr/dictionary/syntaxma-tis-elladas-greek-constitution-translation.htm>,

[ανακτήθηκε 24.05.2021].

γ. ICO, *Controllers, joint controllers and processors*, διαθέσιμο σε:

<https://ico.org.uk/for-organisations/guidance-for-the-use-of-personal-data-in-political-campaigning/controllers-joint-controllers-and-processors> [ανακτήθηκε 1.04.2021]

δ. *E-mail vs. SMS, Which Channel Should you choose?*, διαθέσιμο σε:

<https://sendgrid.com/blog/email-vs-sms-which-channel-should-you-choose/>.

[ανακτήθηκε 10.05.2021]

ε. *Facebook–Cambridge Analytica data scandal*, Wikipedia, διαθέσιμο σε:

https://en.wikipedia.org/wiki/Facebook–Cambridge_Analytica_data_scandal,

[ανακτήθηκε 1.04.2021]

στ.Ε. Ustaran, H. Lovells, *European Data Protection: Law and Practice second edition*, 2019, IAAP

ζ. *Opinion 01/2017 on the Proposed Regulation for the ePrivacy Regulation (2002/58/EC)*, at Article 29 Data Protection Working Party, διαθέσιμο σε:

https://iapp.org/media/pdf/resource_center/wp247_enpdf.pdf,

[ανακτήθηκε 1.04.2021]

η. *Opt-In and Privacy Laws in North America and Europe*, διαθέσιμο σε: <http://www.lsoft.com/resources/optinlaws.asp>, [ανακτήθηκε 10.05.2021]

θ. *UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS OFFICIAL DOCUMENT, Article 12*, at: United For Human Rights, διαθέσιμο σε: <https://www.humanrights.com/what-are-human-rights/universal-declaration-of-human-rights/articles-11-20.html>

[ανακτήθηκε 24.05.2021].

ι. *What's an opt-out Policy*, διαθέσιμο σε:

<https://www.termsfeed.com/blog/what-is-opt-out-policy/>.,

[ανακτήθηκε 10.05.2021]

Ελληνόγλωσση

α. Δαβαλάς Θ., Αγγελάκη Α., Ταβουλάρη Μ., Γασπαράκης Βίκτωρ., Τζανίδης Ε., (2020), *GDPR: Εξεταστέα ύλη για Data Protection Officer*. Θεσσαλονίκη: Φυλάτος

β. *Κανονισμός για την Προστασία της Ιδιωτικής Ζωής στις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες*,

Διαθέσιμο σε:

https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_statement_on_eprivacy_el.pdf, [ανακτήθηκε 1.04.2021]

γ. Κορδούτης Π., Παυλόπουλος Β., (2006), *Πεδία Έρευνας στην Κοινωνική Ψυχολογία: Πολιτισμός, Μετανάστευση, Οργανισμοί, Υγεία – Πρόληψη, Στενές Διαπροσωπικές Σχέσεις*, Αθήνα: Ατραπός

δ. Παπαδόπουλος Π., Καθημερινή, *Το στίγμα της άγνοιας*, διαθέσιμο σε <https://www.kathimerini.gr/k/k-magazine/1076911/to-stigma-tis-agnoias/> [ανακτήθηκε 1.04.2021]

ε. ΤΟ ΒΗΜΑ, *Τι ισχύει με τα SMS και τις κλήσεις στα κινητά από υποψήφιους βουλευτές*, διαθέσιμο σε: <https://www.tovima.gr/2019/06/29/society/ti-isxyei-me-ta-sms-kai-tis-kliseis-sta-kinita-apo-yropsifious-vouleytes/>, [ανακτήθηκε 1.04.2021]

Πρωτογενείς Πηγές

α. Ανεξάρτητη Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, διαθέσιμο σε <https://www.dpa.gr/>

β. *Αιτιολογική σκέψη του προοιμίου της οδηγίας 95/46/EK*, διαθέσιμο σε:

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/ODHGIA.pdf> , [ανακτήθηκε 30.03.2021]

γ. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, *Δήλωση 2/2019 σχετικά με τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τη διάρκεια πολιτικών εκστρατειών*, διαθέσιμο σε:

https://www.dpa.gr/sites/default/files/202003/201902_edpb_statementonelections_el.pdf, [ανακτήθηκε 1.04.2021]

δ. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, «Για τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και την κατάργηση της οδηγίας 2002/58/EK (κανονισμός για την ιδιωτική ζωή και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες)», διαθέσιμο σε: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017PC0010&from=EN>,

[ανακτήθηκε 10.04.2021]

ε. Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, διαθέσιμο σε <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN>

[ανακτήθηκε 13.03.2021].

στ. Κανονισμός (ΕΕ) 2012/C 326/02 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, *Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης*), διαθέσιμο σε: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A12016P%2FTXT&fbclid=IwAR3bsYJmGYRQIDi2ze6FhNkHr1ftz2znpJWGTtWxmgedUQyYm8JoO8ZNjRM>

[ανακτήθηκε 18.03.2021].

ζ. Οδηγία Αρχής Προστασίας Δεδομένων 1/2010, διαθέσιμο σε: https://www.dpa.gr/sites/default/files/202012/Katefthintiries_grammes_1_2019.pdf

[ανακτήθηκε 1.04.2021]

η. *Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα*, Άρθρο 12., διαθέσιμο σε: https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/grk.pdf,

[ανακτήθηκε 09.05.2021].

θ. Σύνταγμα της Ελλάδας, (2019), διαθέσιμο σε: <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/>

[ανακτήθηκε 18.03.2021].

ι. Ν.3471/2016 (ΦΕΚ Α' 133/2006, «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του ν. 2472/1997»).